

MAMUT SOYU NASIL TÜKENDİ?

Bütün dinazorlar gibi hemen hemen bütün mamutlar da kısa bir sürede yer yüzünden kaybolmuşlardır. İleri sürülen iddialara göre, on bir bin yıllık bir mamutun bağırsaklarında memelilerde çok rastlanan 'enterobacter cloacae' adında gram negatif bir bakteri bulundu. Bu bakteri çok yoğun olarak suda yaşamaktadır. O halde, mamutlar ya su içinde yaşamış ya da belli sulak arazide bulunan bitkilerle beslenmişlerdir. Suda yaşamış olsa da aynı bakteri yoğunluğunu gösterecek olan mamut, önceden inanıldığı gibi çamgiller ile beslenmemiş görünmektedir. Başka bir deyişle, buzulların erimesiyle çamgillerin yükseldere çekilmesi sonucu besinsiz kalan mamutların öldüğü inancı doğru görünmemektedir. Fakat buzulların çekilmesi sonucu suları önce azalan sonra kesilen bataklık arazilerin kaybolmasıyla mamutların besin kaynaklarının kuruduğu ve kütleli ölümler olduğu düşünülebilir.

ZEHİRLEYEN GÜZEL

Çin Külahı (*Primula obconica*) denilen bu çuha çiçeği soylu renklerine rağmen son derece zehirlidir. Sırf güzel görünümü için pencere kenarlarında yetiştirilen bu bitki, bir yıl boyunca kesintisiz çiçek açar. Güneşi doğrudan görmesi gerekmez, fakat her zaman aydınlık yerlerde bulundurulması zorunludur. Açtığı devamlı çiçekleri için kullandığı enerjili, verilecek gübreden almazdır. Su halindeki gübrele daha iyi sonuç verirler. Yapraklarının altında ve gövdesinde ısrırgan gibi

içi zehirli tüyleri vardır. İnsan derisine batınca kıvrılır ve içlerindeki sarımsı yeşil sıvı deri altında yayılarak şiddetli yanmalar yapar. Bunun sebebi, sıvı içindeki PIRIMİN'dir. Kızarıklık ve dayanılmaz kaşıntılar yapar. Renklerinden ve sürekli çiçek açmasından dolayı çoğunluğun sevgisini kazanan Çin Külahı'nın zehirsiz bir 'kültürü' geliştirilebilir.

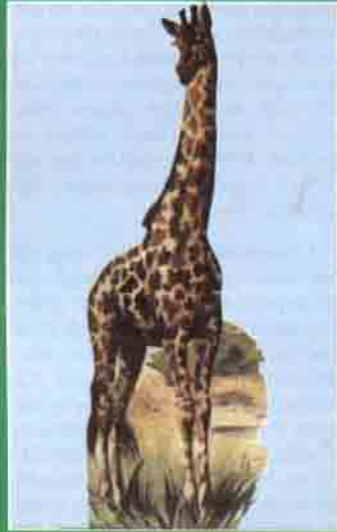
BÖCEKSAVAR AĞAÇ

Bitkiler yönünden dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Türkiye'deki türler gün geçtikçe azalmaktadır. Bunlardan Kızilek (Cor-

İŞTE DOĞA

Erdoğan SAKMAN

nus mas) ağaçlarının tuzla kesilip yok edildikleri, meyvelerinin pazarlarda bir veya en çok iki kez görülmesinden anlaşılmaktadır. Lezzetli reçel ve marmalat malzemesi olan meyvesi yanında, kızilek ağaçlı alanlarda yeterince uzun bir süre dolayan köpeklerde bit ve kene gibi asalakların yaşamadıkları gözlenmiştir. Kızileklardaki hangi kimyasal salgının bu temizliği yapabildiği bugüne kadar açıklanamamıştır. Önemli bir evcil hayvan olan köpeğin bu gibi tabii bir usulle temizlenmesi, hem köpek ve benzeri hayvanlar hem çevre kirlenmesi bakımından üzerinde durulacak değerdedir.

ÖLDÜREN GÜRÜLTÜ

Doğu Afrika bozkırlarında arazi arabası kullanan hayvan bacıkları, tetkik ya da tedavi edilecek zürafaları (*Giraffe camaldulensis*) ellerindeki kementlerle yakalarlar. Beş metre boyundaki hayvan, kamyonla güçlükle yerleştirilir. Zürafa avı buraya kadar yolunda görünmekle birlikte, kamyon büyük bir gürültüyle çalışmaya başladığı anda bazı zürafaların arabanın içine yağdıkları görülür. Zürafa, sanki kendinden çok güçlü yurtici bir hayvanla karşılaşmış ve çaresiz kalmış gibi korkudan ölebilir. Sebebi, daha önce hayatında hiç duymadığı ve başa çıkıp çıkamayacağını bilmediği büyük gürültüdür. Bu durum öldürmese de gürültünün canlılarda ne büyük bir tahribat yaptığının en çarpıcı örneğidir.